

Batagaa kaŋ Pol n'a sanba Rom borey se

Citaaboo fahamandiroo

Pol ka citaaboo woo hantum. Pol man'ti kala Alyahuudu. A cindi ka kretiyeŋey gurzugay hala waatoo kaŋ Isa Almasihu na nga boŋ cebe a se Damas koyraa fondaara hala a ma tee nga se diyaw gandawey ra. Jiiri kaynayaŋ Isa Almasihu buuyanoo nda nga tunyanoo banda ga, Alyahuudey kaŋ naanay a sanda Akilas nda Prisil ŋintin ka Alhabar Boryaa waazu Rom koyraa ra. Egiliz gorandi Rom ra. Irkoy bayrandi Pol se kaŋ a ma koy hala aduŋŋa kaydogoo ga ka nga meeŋenoo waazu. Woo ka kate a kayandi nga ma koy Rom nda Eŋpaŋ. Ir si bay wala a hin ka koy Eŋpaŋ. Diraa sooluroo se a hantum kretiyeŋey se kaŋ goo Rom kaŋ ga marga Akilas nda Prisil do.

Pol maa kaŋ kretiyeŋey kaŋ goo Rom si waafaku. Pol bayrandi kaŋ boro kul mana bisa ceroo. Alhabar Boryaa man'ti kala Alyahuudey nda borey kaŋ man'ti Alyahuudu kul wane. A bayrandi kaŋ borey kul na zunubu tee. A nee aŋariyaa ga boori, amma boro kul si hin ka aŋariyaa hayey kul tee, ir sii nda woo diŋ gaaboo nda nga hinoo. Za ŋintinoo hala benantaa ga, naanayyan no ma boro tee boro ŋerrante (zamnaa 1.17).

Borey kaŋ se batagaa sanbandi maapey

nda fooyanoo kaŋ teendi i se

1 ¹Agay Pol kaŋ ti *Almasihu Isa tam, kaŋ ciyandi *diyaw, ka yeetandi jere ga Irkoy *Alhabar Boryaa haryanoo se.

²Alhabar Boryaa no kaŋ Irkoy jin ka allaahidoo zaa ka annabey donto i m'a hantum *Citaabu henanantey ra. ³Alhabar Boryaa ga ŋelaŋ Irkoy *Iz'aroo ga kaŋ hun Dawda banda-ka-zunboo ra gaaham here. ⁴Amma kaŋ a tun bukawey ra, Irkoy *Hundoo kaŋ ga henan cebe nda hini kaŋ Irkoy Iz'aroo no. Nga ti Isa Almasihu ir Koyoo. ⁵Nga no k'ir noo *anneemaa ir ma tee diyaw, hala dumi kul borey ma naanay a, i ma haŋajer a se. ⁶War mo, war goo borey diŋ ra, zama Isa Almasihu nka war cee. ⁷Irkoy baakey kul kaŋ goo Rom koyraa ra, kaŋ ciyandi i ma jisandi jere ga Irkoy se, war se ay ga batagaa woo sanba. Ir Baabaa Irkoy nda ir Koyoo Isa Almasihu anneemaa nda alaafiya ma kaa war ga.

Pol ga baa nga ma koy Rom kretiyeŋey do

⁸Ay ga jin ka albarka daŋ ay Koyoo se Isa *Almasihu albarkaa ra war kul se, zama war naanaa alhabaroo huru aduŋŋa kul ra. ⁹Irkoy kaŋ se ay ga goy nda ay binoo kul nga *Iz'aroo *Alhabar Boryaa fondaara ga tee ya ne seede kaŋ waati kul war goo ay ŋaarayrey ra. ¹⁰Waati kul ay ga Irkoy ŋaaray nda nga ibaayoo no a m'ay noo fondo ya koy war do. ¹¹Ay ga hanse ka baa ya dii war, hala ya Irkoy *Hundoo *anneemaa nooyan fooyaŋ zamna war se, hala war ma duu gaabi. ¹²Maanaa war do, ir ma cere bine daŋ naanaa fondaara, naanaa kaŋ goo agay nda war se. ¹³Ag'armey, ay si baa war ma jaŋ ka bay kaŋ cee booboyaŋ ay kayandi ya koy war do, hala ya hin ka duu nafaw war game sanda takaa kaŋ nda ay duu a dumey jerey game, amma ya na duu fondo hala sohō. ¹⁴Grekey nda dumey jerey, nda borey kaŋ caw nda wey kaŋ mana caw ga may ay ga ya Alhabar Boryaa har i se. ¹⁵Woo maaganda se agay hunday ga baa ya Alhabar Boryaa har war mo se kaŋ goo Rom.

Alhabar Boryaa hinoo

¹⁶ Ay si haw nda *Alhabar Boryaa, zama Irkoy hinoo no kaŋ ga boro kul kaŋ naanay hallasi, Alyahuudey jina, Grekey^a. ¹⁷ Zama Alhabar Boryaa ra Irkoy ga takaa cebe kaŋ nda nga ga borey dii boro šerrante, za šintinoo ga hala benantaa ga naanayyan no m'a noo, sanda takaa kaŋ nda a hantumandi *Citaaboo ra ka nee: «Boro šerrantaa si huna nda kala naanaa albarkaa^b.»

Adamize kul man'ti kala zunubante

¹⁸ Irkoy futayyanoo ga bangandi ka hun beenaa ra adamizey Irkoy huncuray jaŋaa nda ngi šerretaray jaŋaa se. Ngi no ma cimi ganji nda ngi šerretaray jaŋaa. ¹⁹ Zama hayaa kaŋ boro ga hin k'a faham Irkoy ga, a ga henan i se, zama Irkoy n'a bangandi i se. ²⁰ Za aduŋna takaroo ga nga atabiyaa kaŋ boro si hin ka dii a, maanaa nga hini abadantaa nda nga koytaraa, borey ga faham i se, i ga dii ey nga teegoyey ra, woo maaganda se i sii nda cimi ka Irkoy yankar. ²¹ Ba nda i na Irkoy bay, i man'a beerandi sanda Irkoy, i mana albarka daŋ a se. Ngi miilewey tee yaada, de ngi biney kaŋ sii nda lakkal too met nda kubay. ²² I na ngi boŋ tee sanda lakkalkoyniyaŋ ka gar i nka hollo. ²³ Irkoy kaŋ si buu daržaa, i n'a bere k'a himandi nda adamize bukaw, nda cirawyaŋ, nda cee taacikoyniyaŋ, nda gandakoyyaŋ assuura.

²⁴ Woo se Irkoy n'i naŋ žiibi se nda ngi bine boonay futawey ra, hala nongu kaŋ ra i na ngi boŋ gaahamey kaynandi cere game. ²⁵ I na Irkoy cimoo barmay nda taari, i na takahayaa gana ka goy a se, ka Takakaa naŋ kaŋ se albarka ma bara hala abada. Amin.

²⁶ Woo se Irkoy n'i naŋ boonay futawey ra kaŋ ga boro haawandi, ngi woyey na daari kaniyan barmay k'a tee ka kani nda woy nda woy. ²⁷ Arey mo takaa din da, i na daari kaniyan ngi nda woyey game barmay ka cere boonay, ka teegoy haawanteyaŋ tee aru nda aru game, i duu ngi firkaa banaa kaŋ ga hima.

²⁸ Takaa kaŋ nda i mana ceeci ngi ma Irkoy bay, Irkoy n'i naŋ i ma hanga ngi lakkal šiirey bande hala i ma haya tee kaŋ si hima. ²⁹ Biney ga too nda šerretaray jaŋay dumi kul, nda laalay, nda albahiitaray, nda binefutay. I ga too nda canseyan, nda borowiiyan, nda yenje, nda zanbayan, nda binebitaray, nda almunafikitaray. ³⁰ Ciinaykawyaŋ no, nda Irkoy iberiyaŋ, nda boro wowkawyaŋ, nda boro binebeeriyaŋ, nda foomante, nda haya futu takakawyaŋ, i si ngi hayragey beerandi, ³¹ i sii nda lakkal, i si allaahidu kaŋ i n'a zaa too, biney ga kogu, i si tamalla. ³² Ba kaŋ i ga Irkoy šerretaraa bay kaŋ ti borey kaŋ ga hayey wey dumey tee ga hima nda buuyan, woo kul, i ga teegoyey wey tee, de mo a ga kan i se ngi ga dii borey g'i tee.

^a1.16 Grekey ne ra man'ti kala boro kul kaŋ man'ti Alyahuudu.

^b1.17 Boro šerrantaa si huna nda kala naanaa albarkaa, Grek šenni ra, almaganaa faa ti Boro kaŋ naanaa n'a tee boro šerrante, ga huna, Habaku 2.4.

Irkoy ciitoo

2¹Woo se ni kaŋ ga borey ciiti, boro kul kaŋ ti ni, ni sii nda cimi ka borey ciiti, zama ũennoo kaŋ ra n'ga ni cinaa ciiti, ni mma ni boŋ hunday zukandi, zama ni kaŋ ga borey ciiti, haya follokey kaŋ i g'i tee no n'g'i tee. ²Ir ga bay kaŋ borey kaŋ ga hayey wey dumey tee, Irkoy g'i ciiti nda cimoo. ³He ni, n'ga hongu, ni kaŋ ga borey ciiti kaŋ ga hayey wey dumey tee, n'g'i ka goy, n'ga hallasi Irkoy ciitoo ra wala? ⁴Ni mma Irkoy borohennataraa beeriyanoo, nda nga suuroo, nda nga batuyan kukoo kaynandi wala? N'si bay kaŋ Irkoy borohennataraa mma ni tuti ma *tuubi? ⁵N'ga ũendi, ni binoo si barmay, ni goo ma futay marga ni boŋ se futuroo hane kaŋ ra Irkoy ciiti ũerrantaa ga bangay. ⁶A ga boro foo kul bana ka sawa nda nga teegoyey. ⁷Borey kaŋ ga cindi goy henna teeyan ga, ka darųa, nda beeray, nda hunaroo kaŋ si ben ceeci, i ga duu hunayan abadantaa. ⁸Amma borey kaŋ ga alhaasiday, i ga wanji cimoo ga, i ga yadda ũerretaray jaŋay ga, futay nda binetunay beeri ga duu ey. ⁹Binemarayyan nda ũiitayan ga duu boro kul kaŋ ga ilaala tee, Alyahuudey jina, Grekey^c mo. ¹⁰Darųa, nda beeray, nda alaafiya ma kaa boro kul ga kaŋ ga ihenna tee, Alyahuudu jina, Grek mo, ¹¹zama Irkoy si borey bisandi cere.

¹²Borey kul kaŋ na zunubu tee, ka gar *aũariyaa sii no, ga halaci mo bila aũariyaa. Borey kul kaŋ na zunubu tee, ka gar aũariyaa goo no, Irkoy ga aũariyaa k'i ciiti. ¹³Irkoy do man'ti borey kaŋ ga haŋajer aũariyaa se ti boro ũerrante, amma borey kaŋ g'a ka goy ti boro ũerrante. ¹⁴Nda dumey jerey, wey kaŋ sii nda aũariyaa ga haya tee nda ngi boŋ kaŋ aũariyaa n'a har, i tee ngi boŋ se aũariya, ba kaŋ se i sii nda aũariya. ¹⁵I ga cee kaŋ hayaa kaŋ aũariyaa g'a har nka hantumandi lakkaley ra. Ngi biney ga woo seedetaraa tee, cee fooyan ngi miilewey n'g'i gurzugay, cee fooyan i ga ngi boŋ noo cimi. ¹⁶I ga bangay zaaroo hane kaŋ Irkoy ga Isa *Almasihu ka borey teegoy tugantey ciiti ka sawa nda *Alhabar Boryaa kaŋ ay g'a har.

Alyahuudey nda aũariyaa ũennoo

¹⁷Ni kaŋ ga Alyahuudu maa goo, n'ga ni boŋ kul fur *aũariyaa ga, n'ga fooma nda Irkoy, ¹⁸n'ga nga ibaayoo bay, n'ga wan ka haya henney fay k'i kaa cere ra, zama aũariyaa na ni cawandi. ¹⁹N'ga naanay ka bay kaŋ danaw gongukaw ti ni, borey kaŋ goo kubaa ra gaayoo, ²⁰borey kaŋ sii nda lakkal cawandikaa, zanka kaccey alfgaa, zama bayraa fondaa nda cimoo, ni duu ey aũariyaa ra. ²¹De ni woo kaŋ ga boro waaney cawandi, n'si ni boŋ cawandi wala? Ni kaŋ ga waazu kaŋ boro masi zay, n'ga zay? ²²Ni kaŋ ga nee kaŋ boro masi zina, amma n'ga zina, ni kaŋ ga konna toorey, amma n'ga ngi hugey hayey zay! ²³Ni kaŋ ga fooma nda aũariyaa, amma n'ga Irkoy kaynandi, zama n'ga aũariyaa hoo. ²⁴Sanda takaa kaŋ nda a hantumandi *Citaaboo ra ka nee: «War maaganda se Irkoy maapoo ga wowandi ganda tanawey ra.»^d

²⁵ũikka sii hurubanguyan goo nda nafa nda n'ga dira nda aũariyaa, amma nda n'g'a hoo, ni hurubanguyanoo tee hurubanguyan jaŋay. ²⁶Nda jofolaa gaabu aũariyaa ũerretaraa ga, nga hurubangu jaŋaa si kabandi a se sanda hurubanguyan wala? ²⁷Boro kaŋ nga azzaatoo mana hurubangu, amma a ga aũariyaa tabatandi, ni kaŋ goo nda aũariyaa hantumoo nda hurubanguyanoo, a si ni ciiti, ni kaŋ ga aũariyaa hoo wala? ²⁸Man'ti haya kaŋ boro ga dii a no ma boro tee Alyahuudu, man'ti tammaasa kaŋ boro ga dii a gaaham ga ti hurubanguyan. ²⁹Boro kaŋ ti Alyahuudu nga kuneheroo ra, woo din ti Alyahuudu cimoo. Bine hurubanguyanoo kaŋ Irkoy *Hundoo g'a tee, a si teendi aũariyaa hantumoo harfoo ra, woo din ti

^c2.9 Zamnaa 1.16.

^d2.24 Ezayi 52.5.

hurubanguyan cimoo. Bora wo dumoo saabuyanoo si hun boro do, Irkoy do a ga hun.

Irkoy šerretaraa

3¹ Adiši macin ti alyahuudutaray nafaa, wala mo macin no hurubanguyan g'a hanse? ² Nga nafaa ga beeri nongoo kul here. Haya jinaa, Alyahuudey ga Irkoy na nga šenney talfi. ³ Adiši macin? Nda boro fooyan i ra si laadir, ngi laadir janjaa ga Irkoy laadirtaraa kaa wala? ⁴ Abada! Ma bay kaŋ Irkoy ga diyandi cimi, adamize kul ti taariharkaw, sanda takaa kaŋ nda a hantumandi *Citaaboo ra ka nee:

«Hala ni šenney ma tee cimi,

nda i na ciiti dunbu, ma duu cimi.»^e

⁵ Amma nda ir šerretaray janjaa ga Irkoy šerretaraa cebe, macin no ir ma nee? Irkoy nka si šerre waati kaŋ a ga nga futayyanoo doori? – Adamize takaa nda ay ga šelaŋ. – ⁶ Abada! Nda Irkoy si šerre, taka foo nda a ga aduŋŋa ciiti? ⁷ Nda Irkoy cimoo ga diyandi kaaray ay taaroo ra ka darža daŋ Irkoy ga, macin se ay ga ciitandi sanda zunubante? ⁸ Aywa woo ra, takaa foo ra ir si nee: «Ir ma goy futu tee hala goy henna ma hun a ra.» Boroyaŋ g'ir wow ka nee ir no ma woo har. I ga hima nda ngi zukandoo.

Boro šerrante sii no

⁹ Adiši macin koyne? Ir kaŋ ti Alyahuudu, ir nka bisa borey jerey? Kalaa, kalaa, zama ir n'a har ka bisa kaŋ Alyahuudu kul nda Grekey^f kul sii kala zunubu cire, ¹⁰ sanda takaa kaŋ nda a hantumandi *Citaaboo ra ka nee:

«Boro šerrante kul sii no, ba boro foo.

¹¹ Lakkalkoyni sii no,

boro kul sii no kaŋ ga Irkoy ceeci.

¹² I kul na fondaa naŋ,

i tee boro kaŋ sii nda nafaw.

Boro kul sii no kaŋ ga ihenna tee,

ba affoo.»^g

¹³ «Ngi kormollawey ga hima nda *saaray kaŋ ga feera.

I ga borey darga nda ngi deeney.

Gandakarfu naaji bara miŋey ra.»^h

¹⁴ «Miŋey ga too nda dangayan nda laalay.»ⁱ

¹⁵ «Cewey ga cahã kuri munyan ra.

¹⁶ Halaciyān nda bone goo ngi fondaa ga.

¹⁷ I si alaafiya fondaa bay.»^j

¹⁸ «I mana dii haya kaŋ se i ga hunbur Irkoy.»^k

¹⁹ Ir ga bay kaŋ haya kul kaŋ *ašariyaa g'a har, a s'a har kala borey se kaŋ goo ašariyaa hinoo cire, hala borey kul miŋey ma daabandi, aduŋŋa kul ma bay kaŋ ngi ti zunubante Irkoy jine. ²⁰ Woo se ašariyaa diiyanoo si boro kul tee šerrante Irkoy jine, ašariyaa no ma boro bayrandi zunubu.

Takaa kaŋ nda Irkoy ga boro tee boro šerrante

²¹ Sohō Irkoy na takaa cebe kaŋ nda nga ga boro dii boro šerrante bila *ašariyaa. Ašariyaa nda annabey ga seedetaray tee a ga. ²² Woo man'ti kala takaa kaŋ nda

^e3.4 Zabur 51.6.

^f3.9 Zamnaa 1.16.

^g3.10–12 Zabur 14.1–3; 53.2–4.

^h3.13 Zabur 5.10; 140.4.

ⁱ3.14 Zabur 10.7.

^j3.15–17 Ezayi 59.7–8.

^k3.18 Zabur 36.2.

Irkoy ga boro dii boro šerrante Isa *Almasihu naanaa albarkaa ra borey kul se kaŋ ga naanay. Fay-fayyan sii no, ²³ zama borey kul na zunubu tee, i mooru Irkoy daržaa. ²⁴ Irkoy *anneemaa k'i tee boro šerrante bila nda i ma haya kul tee, Isa Almasihu n'i feeri k'i kaa zunubu ra. ²⁵ Nga no Irkoy n'a kayandi k'a sanba kuroo ma tee sargari borey se kaŋ ga naanay a. A n'a tee sargari ka nga šerretaraa cebe, zama zunubey kaŋ teendi ka bisa, a man'i kabu ²⁶ nga suuroo maaganda se. A n'a tee sargari ka nga šerretaraa cebe waatoo woo ra, hala nga šerretaraa ma cindi, ka boro kaŋ naanay Isa tee boro šerrante.

²⁷ Man bolsiyan addaliloo? A sii no! Macin se a sii no? Teegoy henney k'a kaa wala? Kalaa, kalaa, naanaa k'a kaa. ²⁸ Ir ga laasaabu kaŋ naanaa albarkaa ra adamize diyandi boro šerrante bila ašariyaa ganayanoo. ²⁹ Wala Irkoy man'ti kala Alyahuudey hinne Koyoo? Man'ti dumey jerey mo Koyoo no wala? Šikka sii kaŋ dumey jerey mo Koyoo no, ³⁰ zama Irkoy folloku no ma borey kaŋ hurubangu tee boro šerrante naanaa albarkaa ra, ka borey kaŋ ti jofoloyaŋ mo tee boro šerrante naanaa albarkaa ra. ³¹ Adiši ir mma ašariyaa tee yaada naanaa maaganda se wala? Abada! Ir mma ašariyaa kayandi.

Ibrahimima himakasinaa

4¹ Ibrahimima kaŋ ti ir hayragoo gaaham here, ir ma nee, macin no a duu a? ² Nda a gar teegoy ka Ibrahimima tee boro šerrante, a goo nda fondo ka bolsay, amma man'ti Irkoy jine. ³ Macin no *Citaaboo nee? A nka nee: «Ibrahimima naanay Irkoy, de a kabandi a se šerretaray.»¹ ⁴ Boro kaŋ na goy tee, nga banaa si kabandi a se nooyan, a mma hima nda a. ⁵ Boro kaŋ mana teegoy tee, amma a ga naanay bora a kaŋ ga boro laala tee boro šerrante, nga naanaa ga kabandi a se šerretaray. ⁶ Sanda takaa kaŋ nda Dawda mo šelaŋ ka nee kaŋ bora a duu gomni kaŋ Irkoy g'a kabu boro šerrante bila teegoy. ⁷ A nee:

«Borey duu gomni kaŋ goy futawey yaafandi,
de ngi zunubey tuusandi.

⁸ Bora a duu gomni kaŋ abada ir Koyoo si nga zunuboo kabu a se.»^m

⁹ Gomnoo woo si hun kala hurubanguyan ra wala hurubanguyan jaŋay mo goo a ra? Zama ir nee: «Ibrahimima naanaa kabandi a se šerretaray.»ⁿ ¹⁰ Waati foo no woo teendi? Kaŋ a hurubangu wala za a mana hurubangu? Kalaa, man'ti kaŋ a hurubangu, za a mana hurubangu no. ¹¹ Hurubanguyanoo nka tee Ibrahimima se silbay, ka cebe kaŋ Irkoy n'a tee boro šerrante nga naanaa maaganda za a mana hurubangu. Woo no ma kate Ibrahimima ma tee ganakey kul kaŋ mana hurubangu hayragoo, hala ngi mo ma kabandi boro šerrante. ¹² Nga ti borey mo kaŋ hurubangu baabaa, wey kaŋ mana kay hurubanguyan hinne ga, amma i dira naanaa fondaa ra sanda ir baabaa Ibrahimima, kaŋ naanay za a mana hurubangu.

Irkoy allaahidoo, boro kul kaŋ ga naanay ga duu a

¹³ Irkoy na allaahidu zaa Ibrahimima nda nga hayroo se kaŋ i ma tee aduŋŋa tubukaa, man'ti ka dira *ašariyaa bande ka woo tee, šerretaray no kaŋ ga duwandi naanay albarkaa ra. ¹⁴ Nda a gar borey kaŋ ga dira ašariyaa bande nka tee tubukawyaŋ, naanaa sii nda nafaw, allaahidoo mo ga tee yaada. ¹⁵ Zama ašariyaa mma Irkoy futuyanoo tunandi, nongu kaŋ ra ašariya sii, hooyan sii no din.

¹⁶ Woo ka kate, allaahidoo mana zandi kala naanaa maaganda se, hala a ma sawa nda Irkoy *anneemaa, a ma hakiika Ibrahimima hayroo kul se. Man'ti wey kaŋ ga dira ašariyaa bande hinne, amma borey mo kaŋ duu ir kul baabaa kaŋ ti Ibrahimima naanaa. ¹⁷ Sanda takaa kaŋ nda a hantumandi *Citaaboo ra ka nee: «Ay na ni tee dumi boobo se hayraa.»^j Ir baabaa no Irkoy kaŋ a naanay a jine, Irkoy kaŋ ga bukawey hunandi, hayey kaŋ si bara, a ga šelaŋ i se sanda hayayaŋ kaŋ ga bara. ¹⁸ Nongoo kaŋ ra naatayan sii, a naanay ka nga naataa daŋ no din. Woo ra a tee dumi boobo se baaba, sanda takaa kaŋ nda a hantumandi ka nee: «Takaa woo no ni hayroo booboyanoo ga ti a.»^j ¹⁹ Ibrahimima ga miile nga gaahamoo kaŋ goo buuyan mee ga, nga jiirey kaŋ ga koy too zangu (100) cine sabbu se. A miile Sarata woyguntaraa mo ga, amma woo kul, nga naanaa mana kacca. ²⁰ A mana naanay jaŋay daŋ Irkoy allaahidoo ra ka šikka-šikka, nga naanaa nka tonton, a na Irkoy beerandi. ²¹ Ibrahimima hakiika ka bay kaŋ allaahidu kaŋ Irkoy n'a zaa a ga hin k'a tee. ²² Woo se nga naanaa kabandi a se [mo] šerretaray. ²³ Šennoo woo mana hantumandi nga hinne se, a kabandi a se šerretaray, ²⁴ amma a hantumandi ir mo se kaŋ a ga kaa ka kabandi ir se šerretaray, ir kaŋ ga naanay bora a kaŋ na Isa ir

¹4.3 Šintinoo 15.6.

^m4.8 Zabur 32.1–2.

ⁿ4.9 Sorro 3to.

^j4.17 Šintinoo 17.5.

^j4.18 Šintinoo 15.5.

Koyoo tunandi bukawey ra. ²⁵ A nondi ir hooyaney maaganda se, amma a tun hala ir ma tee boro šerrante Irkoy jine.

Alaafiya huru ir nda Irkoy game

5 ¹ Sohō Irkoy g'ir dii boro šerrante naanaa albarkaa ra. Ir Koyoo Isa *Almasihu na alaafiya dan ir nda Irkoy game. ² Irkoy *anneemaa woo kaŋ ra ir goo, ir mana huru a ra kala [naanaa albarkaa ra]. Ir ga bolsay Irkoy daržaa naataa ra. ³ Man'ti woo hinne, ir ga bolsay mo ir zarabey ra, zama ir ga bay kaŋ zarabi ga muŋeyan hay. ⁴ Muŋeyan ga kate boro ma hin annešaa, hinyanoo woo ga naataa hay. ⁵ Naataa woo si boro haawandi abada, zama Irkoy bajoo doorandi ir biney ra *Hundi Henanantaa albarkaa ra kaŋ nondi ir se.

⁶ Waatoo kaŋ ir sii nda hini, waatoo kaŋ kayandi ra, Almasihu buu, a buu boro laaley se. ⁷ Šenday ga boro ga yadda ka buu boro šerrante se, a ga hin ka tee boro ma yadda ka buu boro henna maaganda se. ⁸ Amma takaa woo nda Irkoy ga nga bajoo cebe ir se: waatoo kaŋ ir man'ti kala zunubanteyan, Almasihu buu ir maaganda se. ⁹ Soko sohō kaŋ ir diyandi boro šerrante Isa kuroo albarkaa ra, ir ga kaa ka hallasi futayyanoo ra! ¹⁰ Nda waatoo kaŋ ir ga tee Irkoy iberi, nga *Iz'aroo buuyanoo n'ir waafakandi. Soko sohō kaŋ ir nda a waafaku, nga Iz'aroo hunaroo g'ir hallasi. ¹¹ Man'ti woo hinne, ir ga bolsay nda Irkoy, ir Koyoo Isa Almasihu albarkaa, nga kaŋ sohō a n'ir nda Irkoy waafakandi.

Adama kate buuyan, Almasihu kate hunayan

¹² Woo se takaa kaŋ nda boro folloku ka kate zunubu ma huru aduŋŋa ra, zunubu mo kate buuyan. Takaa woo nda buuyan ga too adamizey kul do, zama i kul na zunubu tee. ¹³ Zunubu goo aduŋŋa ra za Musa *ašariyaa mana goro, amma zunubu si kabandi nda a gar ašariya nka sii no. ¹⁴ Woo kul, za Adama hala Musa ga, buuyan na borey kul laama, ba borey kaŋ mana zunubu tee sanda Adama Irkoy hooyanoo cine. Adama man'ti kala boraa kaŋ ga hima ka kaa biyoo.

¹⁵ Amma Adama layboo nda Irkoy *anneemaa nooyanoo ga fay. Irkoy anneemaa nda nooyanoo kaŋ nondi yaada bisa boro folloku layboo kaŋ kate boro boobo ma buu. Anneemaa nda nooyanoo woo si duwandi kala boro folloku alhormaa ra kaŋ ti Isa *Almasihu. ¹⁶ Hayey kaŋ boro folloku zunuboo kate ey nda Irkoy nooyanoo ga fay. Zama zunubu folloku maaganda se ciitoo ga teendi, zukandiyan mo ga kaa. Amma anneemaa nooyanoo kaa zunubu boobo banda ga, a na borey feeri. ¹⁷ Boro folloku zunuboo ka kate buuyanoo ma laama, de borey kaŋ duu anneema beeroo nda šerretaray nooyanoo ga laama hunayan ra Isa Almasihu albarkaa ra.

¹⁸ Aywa, takaa kaŋ nda laybu folloku kate borey kul ma zukandi, takaa din da goy šerrante folloku ga kate borey kul ma tee boro šerrante, i ga duu hunaroo. ¹⁹ Zama takaa kaŋ nda boro folloku haŋajeryan jaŋaa na boro boobo tee zunubante, takaa din da, boro folloku kaŋ dira nda fondaa, ga boro boobo tee boro šerrante.

²⁰ Haya kaŋ ti ašariyaa, a mana goro kala hala laybey ma boobo, amma nongoo kaŋ ra zunubu boobo, anneemaa boobo ka bisa a, ²¹ hala takaa kaŋ nda zunubu laama buuyan ra, takaa din da Irkoy anneemaa ma laama šerretaray ra hunayan abadantaa se Isa Almasihu ir Koyoo albarkaa ra.

Irkoy anneemaa ga boro sawalandi zunubu baɲɲataraa ra

6¹ Macin no ir ma nee? Ir ma duumi zunubu ra hala Irkoy *anneemaa ma tonton wala? ² Abada! Ir kaɲ zunubu tenje ir buu, taka foo nda ir ga yee ka huna a ra? ³ War nka si bay kaɲ ir kul kaɲ *batizandi *Almasihu Isa ra ka tee a bande affoo, ir batizandi ka tee a bande affoo nga buuyanoo ra? ⁴ Batizeyanoo ka kate ir marga nda a ka fijandi cere bande buuyanoo ra, hala takaa kaɲ nda Almasihu tun bukawey ra Baabaa Irkoy daržaa albarkaa ra, ir mo ma dira hunayan taaga ra.

⁵ Ir nda a tee affoo ka hima nda a nga buuyanoo ra, woo se nga tunyanoo hane ir ga hima nda a. ⁶ Ir ma haya foo bay kaɲ ti ir kunturu žeenaa nda Almasihu *kanjandi cere bande. Gaaham zunubantaa ma halaci hala ir masi yee ka tee zunubu baɲɲa. ⁷ Zama boro kaɲ buu, a duu nga boɲ zunubu here. ⁸ Ir nda Almasihu buu cere bande, woo se ir ga naanay kaɲ ir nda a ga kaa ka huna mo cere bande. ⁹ Ir ga bay kaɲ Almasihu tun ka hun bukawey game, a si buu koyne. Buuyan si yee ka duu a ga hini. ¹⁰ Kaɲ a buu, a mana buu kala cee folloku zunubu se. Hunaroo kaɲ ra a goo, a si huna kala Irkoy se. ¹¹ Takaa din da, war mo, zunubu ma war dii bukaw, amma Irkoy here war ma war boɲ guna sanda baahunante Almasihu Isa albarkaa ra.

¹² Adiši zunubu masi laama war gaaham bukawey ra, a masi war hangandi gaaham boonawey. ¹³ War masi war gaahamoo nongey naɲ zunubu se ka tee šerretaray jaɲay goy jinayyaɲ. Amma war ma war boɲ noo Irkoy se sanda boro hunanteyay kaɲ tun ka hun bukawey ra ka war gaahamey nongey noo a se sanda šerretaray goy jinayyaɲ. ¹⁴ Zunubu si kaa ka duu war ga hini, zama war sii Musa *ašariyaa hinoo cire, war sii kala anneemaa hinoo cire.

Ir man'ti kala Irkoy baɲɲayaɲ

¹⁵ Adiši macin? Ir ma zunubu tee, zama ir sii *ašariyaa hinoo cire, Irkoy *anneemaa hinoo cire ir goo? Abada! ¹⁶ War nka si bay kaɲ bora kaɲ se war ga tee baɲɲa ka goy a se ka haɲajer a se, bora kaɲ se war ga haɲajer baɲɲaa ti war? A ma tee zunubu buuyan se, wala haɲajeryan šerretaray se. ¹⁷ Albarka ma bara Irkoy se, war cindi ka tee baɲɲa zunubu se, amma war na haɲajer nda war biney kul cawandoo takaa se kaɲ war duu a. ¹⁸ War sawalandi ka hun zunubu ra, war tee šerretaray se baɲɲayaɲ. ¹⁹ Ay ga takaa woo ka šelaɲ war se, zama adamize de ti war. Takaa kaɲ nda war na war gaahamey nongey tee baɲɲa žiibi nda goy futu se kaɲ ga koy hooyan here, takaa din da, sohō war ma war gaahamoo nongey tee baɲɲa šerretaray goyoo se kaɲ ga koy henanyan here.

²⁰ Waatoo kaɲ war ga tee baɲɲa zunubu se, šerretaray si haya kul may war ga. ²¹ Macin ti nafaa kaɲ war duu a waatoo din? Sohō war ga haw nda ey, zama ngi benantaa man'ti kala buuyan. ²² Amma sohō war sawalandi ka hun zunubu ra ka tee Irkoy baɲɲa, nafaa kaɲ war ga duu a ga war ka koy henanyan here, de benantaa man'ti kala hunayan abadantaa. ²³ Zunubu banaa man'ti kala buuyan, amma Irkoy anneemaa nooyanoo kaɲ a g'a noo yaada man'ti kala hunayan abadantaa kaɲ ga duwandi *Almasihu Isa ir Koyoo albarkaa ra.

Ganakaw sii ašariyaa hinoo cire koyne

7¹ Ag'armey, ay ga šelaŋ war se, war kaŋ ti *ašariyaa baykey. War nka si bay kaŋ nda boro ga huna hinne no ašariyaa goo nda a ga hini? ² Takaa din da woyhiiji, ašariyaa g'a haw kurpoo ga kullihinne kurpoo ga huna, amma nda kurpoo buu, ašariyaa kaŋ g'a haw kurpoo ga hun a ga. ³ Woo se, nda a tee aru tana wande, ka gar kurpoo ga huna, a ga ciyandi zinateeri. Amma nda kurpoo buu, ašariyaa hun a ga. Woo ra, nda a tee aru foo wande, a man'ti zinateeri.

⁴ War mo takaa din da, ag'armey, Musa ašariyaa ga war dii bukaw *Almasihu kunturoo albarkaa ra, hala war ma tee boro tana wane kaŋ tun bukawey ra hala ir ma hayayaŋ tee kaŋ goo nda nafaw Irkoy se. ⁵ Zama waatoo kaŋ ir goo ir hundi-ibaayey ra, boonay zunubantey kaŋ ašariyaa n'ir tuti ir m'i tee, i ga goy ir gaahamoo nongey ra ka hayayaŋ tee kaŋ ga koy buuyan here. ⁶ Sohō ir duu ir boŋ ašariyaa ra, hayaa kaŋ g'ir dii bukaw. Takaa woo ra ir ga goy Irkoy se nga *Hundoo taka taagaa albarkaa ra, man'ti nda taka žeenaa ašariyaa hantumoo harfoo hinoo cire.

Musa ašariyaa ga cebe takaa kaŋ nda zunubu ga laala

⁷ Macin no ir ma nee? *Ašariyaa, zunubu no wala? Abada! Amma nda man'ti ašariyaa sii a ra, ay si zunubu bay. Zama ay si bay haya kaŋ ti boonay futu nda a gar ašariyaa nka mana nee: «Masi boonay futu.»⁸ ⁸ Yaamaroo bande zunubu duu fondo ka boonay futu dumi kul tunandi ay ra. Ka gar nda man'ti ašariyaa sii a ra, zunubu man'ti kala bukaw. ⁹ Agay, cee jinaa, ay huna bila ašariyaa. Amma za yaamaroo kaa, zunubu šintin ka huna, ¹⁰ agay kay buu. Yaamaroo kaŋ nondi hunayan maaganda se, nga hunday ka tee ya ne buuyan sabbu. ¹¹ Zama zunubu duu yaamaroo bande fondo, a n'ay darga, a na yaamaroo k'ay wii. ¹² Adiši ašariyaa ga henan, yaamaroo ga henan, a ga šerre, a ga boori.

¹³ Haya henna ka tee ay buuyanoo addaliloo wala? Abada! Amma zunubu no ka haya henna dii ka duu k'ay wii, hala zunuboo ma duu ka cebandi sanda zunubu, hala yaamaroo ma zunuboo meeroo kul cebe.

Gurgaa kaŋ goo adamize nda zunubu game

¹⁴ Ir ga bay kaŋ Irkoy *Hundoo ka *ašariyaa noo, zama agay, ay sii kala hundi-ibaayi bande, ay neerandi zunubu se. ¹⁵ Hayaa kaŋ ay g'a tee, ay si faham a se, zama man'ti hayaa kaŋ ay ga baa y'a tee no ay g'a tee, hayaa kaŋ ay ga konna no ay g'a tee. ¹⁶ Adiši nda hayaa kaŋ ay si bag'a no ay g'a tee, ay yadda ašariyaa ga, ay yadda kaŋ a ga boori. ¹⁷ Sohō man'ti agay no k'a tee koyne, zunuboo kaŋ ga goro ay ra no m'a tee. ¹⁸ Zama ay ga bay kaŋ ay ra, maanaa ay hamoo, haya henna kul sii a ra, zama ay goo nda anniya, amma ka ihenna tee, woo ay mongu a se. ¹⁹ Zama ihennaa kaŋ ay ga bag'a, ay s'a tee, amma ilaalaa kaŋ ay si bag'a, nga no ay g'a tee. ²⁰ Nda hayaa kaŋ [agay,] ay si bag'a no ay g'a tee, man'ti agay k'a tee koyne, zunuboo kaŋ ga goro ay ra no.

²¹ Hayaa kaŋ ay n'a laasaabu ti: agay kaŋ ga baa ya ihenna tee, ilaala no ma kaa ka gaaru ya ne. ²² Irkoy ašariyaa ga kan ya ne ay hundoo ra. ²³ Amma ay gaahamoo nongey ra ay ga dii haya tana kaŋ ga gurgay ay lakkaloo bande. A g'ay tee zunuboo kaŋ goo ay gaahamoo nongey ra se baŋna. ²⁴ Agay ne ka bone! May m'ay kaa gaahamoo woo kaŋ g'ay wii kaboo ra? ²⁵ Albarka ma bara Irkoy se Isa *Almasihu ir Koyoo albarkaa ra.

Adiši agay hunday ga goy Irkoy ašariyaa se nda ay lakkaloo, amma ay hundi-ibaayoo si goy kala zunubu se.

Diray taka henna Irkoy Hundoo albarkaa ra

8¹Adiši sohō borey kaŋ goo *Almasihu Isa bande, zukandiyan kul si duu ey. ²Zama Irkoy *Hundoo hinoo kaŋ ga hunayan noo Almasihu Isa albarkaa ra na ni sawal ka ni kaa zunubu nda buuyan hinoo cire. ³Hayaa kaŋ Musa *ašariyaa mongu k'a tee gaaham gaabi jaŋaa se, Irkoy n'a tee. A na nga *Iz'aru gundoo sanba ir gaaham zunubantaa cine ra, zunubu maaganda se a na zunubu zukandi nga Iz'aroo hamoo ra, ⁴hala šerretaraa kaŋ ašariyaa g'a ceeci ma tabati ir ra kaŋ si dira hundi-ibaayi bande, Irkoy Hundoo nda ir ga dira. ⁵Zama borey kaŋ ga dira hundi-ibaayi bande, i si miile kala hundi-ibaayoo hayey ga, wey kaŋ ga dira Irkoy Hundoo bande, i si miile kala Irkoy Hundoo hayey ga. ⁶Hundi-ibaayi miileyanoo man'ti kala buuyan, Irkoy Hundoo miileyanoo man'ti kala hunayan nda alaafiya. ⁷Zama hundi-ibaayi miileyanoo man'ti kala Irkoy iberitaray, a si cindi Irkoy ašariyaa cire, koyne mo a si hin ga. ⁸Borey kaŋ goo ngi hundi-ibaayoo ra si hin ka kan Irkoy se.

⁹War hunday si dira hundi-ibaayi bande, Irkoy Hundoo nda war ga dira, nda a gar Irkoy Hundoo nka war tee nga gorodogoo. Boro kaŋ ra Almasihu Hundoo sii, a si boraa may. ¹⁰Nda Almasihu goo war ra, cimi no, gaaham buu zunubu maaganda se, Hundoo ga war noo hunayan^p, zama war diyandi boro šerrante. ¹¹Nda boraa kaŋ na Isa tunandi bukawey ra Hundoo nka goro war ra, boraa kaŋ na Almasihu tunandi bukawey ra ga war gaaham bukawey hunandi nga Hundoo kaŋ ga goro war ra maaganda se.

¹²Adiši ag'armey, hundi-ibaayi garaw sii ir ga soko ir ma dira nda hundi-ibaayi. ¹³Zama nda war ga dira nda hundi-ibaayi, war ga buu, amma nda war ga Hundoo ka gaaham teegoyey wii, war ga huna. ¹⁴Borey kul kaŋ Irkoy Hundoo g'i gongu man'ti kala Irkoy ize. ¹⁵Hundoo kaŋ war duu a man'ti baŋŋataray hundi soko war ma yee ka hunbur, Hundoo kaŋ war duu a mma war tee ize kanbariyan kaŋ ga kate ir ma kaati ka nee: «Abba, ir Baabaa Irkoy!» ¹⁶Irkoy Hundoo hunday no m'ir hundoo hakiikandi kaŋ ir man'ti kala Irkoy izeyan. ¹⁷Nda Irkoy izeyan ti ir, ir man'ti kala tubukawyan mo, Irkoy tubukaw kaŋ ga tubu Almasihu bande, nda a gar ir zarabi a bande, ir ga daržandi a bande.

Daržaa kaŋ goo kaa

¹⁸Ay ga laasaabu kaŋ sohō da zarabey man'ti baffoo Irkoy daržaa jine kaŋ ga kaa ka bangandi ir se. ¹⁹Zama takaroo ga batu nda cahāyan Irkoy ma nga izey bangandi. ²⁰Takaroo yee haya yaada cire, man'ti ngi ibaayoo no, boraa kaŋ n'i daŋ a cire k'a tee, amma naata goo. ²¹Zama takaroo hunday ga kaa ka duu nga boŋ baŋŋataraa ra kaŋ ti funbuyan. A duu nga boŋ ka huna Irkoy izey daržaa ra. ²²Ir ga bay kaŋ takaroo kul cere ra ga taabi, i ga taama hala sohō sanda alhaamidu. ²³Man'ti nga hinne, amma ir hunday mo kaŋ duu Irkoy *Hundoo nooyan jina-jinawey, ir ga taabi ir kuneheroo ra, k'ir ize kanbaritaraa batu, ir gaahamoo sawalyanoo. ²⁴Zama ir hallasi, amma naatayan ra, naata kaŋ boro ga dii a man'ti naata: may no ma naata haya ga kaŋ a duu a? ²⁵Amma haya kaŋ ir si dii a, ir ga naata a ga, ir g'a batu nda mupeyan.

²⁶Takaa din da Irkoy Hundoo g'ir faaba ir gaabi jaŋawey ra. Ir si takaa bay kaŋ nda ir ga hima ka ŋaaray. Amma Hundoo hunday ga ŋaaray ir dogey ra nda durayyan kaŋ si hin ka fillandi. ²⁷Boraa kaŋ ga biney fesufesu ga Hundoo anniya bay, zama a mma ŋaaray Irkoy boro henanantey se ka sawa nda Irkoy ibaayoo.

²⁸Ir ga bay kaŋ hayey kul no ma goy cere bande ka ihenna tee borey se kaŋ ga baa Irkoy, wey kaŋ ciyandi ka sawa nda nga dunbandiroo. ²⁹Zama borey kaŋ Irkoy jin k'i bay, a jin ka kayandi mo i ma hima nda nga *Iz'aroo, hala Iz'aroo ma tee

gunde jinaa arma boobo game. ³⁰Borey kaŋ a jin k'i suuba, a n'i cee mo. Borey kaŋ a n'i cee, a n'i dii boro šerrante. Borey kaŋ a n'i dii boro šerrante, a na darža mo daŋ i ga.

Haya kul si hin k'ir fay k'ir kaa Irkoy bajoo ga

³¹Macin no ir ma nee hayey wey ga? Nda Irkoy goo ir bande, may no ma kay k'ir gandu? ³²Nga kaŋ mana nga *Iz'aru gundoo kaa, amma a n'a nondi ir kul maaganda se, taka foo nda a s'ir noo haya kul nga boŋ Iz'aroo nooyanoo banda ga? ³³Irkoy boro suubantey, may no m'i wurru? Irkoy no k'i dii boro šerrante. ³⁴May no m'i zukandi? *Almasihu [Isa] buu, koyne mo a tun, a goo Irkoy kabe gumaa ga, a ga ŋaaray ir se. ³⁵May no m'ir fay k'ir kaa Almasihu bajoo ga? Binemarayyan, wala šiitayan, wala gurzugay, wala heray, wala bajni, wala farratayyan, wala takuba? ³⁶Sanda takaa kaŋ nda a hantumandi *Citaaboo ra ka nee:

«Ni maaganda se i g'ir wii zaaroo kul,

i g'ir himandi nda feejiyaŋ kaŋ ga koy koosandi.»[†]

³⁷Amma woo kul ra, bora kaŋ ga baa ir n'ir noo haya kaŋ bisa hinyan. ³⁸Zama ay ga naanay ka bay kaŋ a ma tee buuyan, wala hunayan, wala almalaykayaŋ, wala kokoytarayaŋ, wala hayey kaŋ ga bara, wala hayey kaŋ goo kaa, wala hiniyaŋ, ³⁹wala beene hayey, wala laboo cire hayey, wala takahaya kul si hin k'ir fay k'ir kaa Irkoy bajoo ga kaŋ a n'a cebe ir se Isa Almasihu ir Koyoo bande.

Irkoy na Izirayel suuba

9¹ Cimoo no ay g'a har *Almasihu maapoo ga, ay si taari, ay binoo ti ay seedaa *Hundi Henanantaa bande. ² Binemarayyan nda dooray kaŋ si ben no ma tee ya ne ay binoo ra. ³ Agay hunday baa ya laali, ya mooru Almasihu, ay armyey dogoo ra kaŋ ti ay dumoo gaaham here. ⁴ I man'ti kala Izirayel borey. I tee Irkoy ize kanbarey. Irkoy na darža, nda *amaanawey, nda *ašariyaa, nda takaa kaŋ nda boro ga Irkoy gana, nda hayey kaŋ a n'i har tee ngi wane. ⁵ I hun ir baabaa jina-jinawey ga, Almasihu mo mana hun kala ngi ga gaaham here, Irkoy kaŋ goo haya kul boŋ, albarka ma bara a ga hala abada. Amin.

⁶ Man'ti Irkoy meešennoo nka mana baffoo hanse, zama man'ti borey kul kaŋ ga hun Izirayel ti Izirayel [boro]. ⁷ Man'ti Ibrahima banda-ka-zunboo kul ti nga izeyaŋ. A harandi ka nee: «Isiyaka no ma duu ma ne hayyan kaŋ ra ni maapoo si dere.»^s

⁸ Woo almaganaa ti: man'ti gaaham izey ti Irkoy izey, allaahidoo izey ti nga hayroo.

⁹ Zama šennoo woo man'ti kala allaahidoo kaŋ nee: «Yeeši dimmaa woo ga, ay ga kaa, Sarata ga duu iz'aru.»^š

¹⁰ Man'ti woo hinne, Rebeka mo duu ize hinka kaŋ kul ti ir hayragoo Isiyaka izeyaŋ. ¹¹ Ka gar izey mana hayandi jina, i mana ihenna tee, i mana ilaala tee, hala woo kaŋ Irkoy n'a suuba k'a dunbandi ma cindi, ¹² man'ti teegoy bande a goo, woo kaŋ bora kaŋ ga ciya n'a tee de no ma kabu. A nee Rebeka se: «Ibeeroo ga yee ikaccaa cire.»^t ¹³ Sanda takaa kaŋ nda a hantumandi *Citaaboo ra ka nee:

«Ay baa Yakuba, ay konna Eso.»^u

¹⁴ Macin no ir ma nee? Irkoy nka si šerre? Abada! ¹⁵ Zama a nee Musa se:

«Ay ga tamalla boro kaŋ se ay baa ya tamalla.

Ay ga hinna boro kaŋ se ay baa ya hinna.»^w

¹⁶ Woo, adamize ibaayoo sii a ra, nga durkutuyanoo sii a ra. Irkoy kaŋ ga tamalla no m'a tee. ¹⁷ Citaaboo ra Irkoy šelaŋ Firawuuna se ka nee: «Woo hunday maaganda se ay na ni gorandi hala ya duu k'ay hinoo cebe ni ra, hala ay maapoo ma fatta gandawey kul ra.»^y ¹⁸ Woo se Irkoy ga tamalla boro kaŋ a baa se, boro kaŋ a baa, a ga binoo šendandi.

Irkoy futayyanoo nda nga tamallayanoo

¹⁹ Adiši n'ga nee ya ne: «Macin se Irkoy ga citi borey ga? May no ma nga ibaayoo ganji?» ²⁰ He ni, ni ti may kaŋ ga kakaw Irkoy bande? Haya kaŋ hansandi ga hin ka nee nga hansekaa se: «Macin se n'n'ay tee nda takaa woo?» ²¹ Yoonaa nka sii nda labudiinoo ga hini wala? Labu follokaa nda a ga jinay tee kaŋ goo nda beeray wala a ma jinay tee kaŋ sii nda beeray.

²² De nda Irkoy baa nga ma nga futaa cebe, nga ma nga hinoo bayrandi, a na nga futayyanoo jinawey kaŋyaŋ soolu halaciyen se mupe nda suuri beeri. ²³ A na woo tee ka nga daržaa beeriyanoo cebe borey se kaŋ ti nga tamallaa jinawey kaŋ a n'i soolu za gayyan daržaa se. ²⁴ Ir ya, a n'ir cee, ir mana hun Alyahuudey hinne ra, ir mana hun mo kala dumi ra kaŋ man'ti Alyahuudu. ²⁵ Sanda takaa kaŋ nda Irkoy n'a har Oze citaaboo ra ka nee:

«Jamaa kaŋ man'ti ay jamaa, ay g'a cee ay jamaa,

^s9.7 Šintinoo 21.12.

^š9.9 Šintinoo 18.10.

^t9.12 Šintinoo 25.23.

^u9.13 Malaki 1.2–3.

^w9.15 Fattaroo 33.19.

^y9.17 Fattaroo 9.16.

boraa kaŋ man'ti ay baakaa, ay g'a cee ay baakaa.»^z

²⁶ «Nongoo hunday kaŋ ra a harandi i se ka nee: «War man'ti ay jamaa», no din ra i ga ciyandi Irkoy hunantaa iz'arey.»^ž

²⁷ Ezayi kaati Izirayel ga ka nee: «Ba nda Izirayel borey hinnaa tee sanda teekoo labutaasoo, boro kaynayaŋ no ma hallasi i ra. ²⁸ Zama šenney kaŋ ir Koyoo n'i har, a g'i timmandi k'i benandi nda cahāyan laboo ga.»^a ²⁹ Woo da no Ezayi n'a har za gayyan ka nee:

«Nda a gar ir Koyoo, Adurŋnakoyoo nka mana ize naŋ ir se,
ir ga tee sanda Sodom,
ir ga hima nda Gomor.»^b

Boro kul kaŋ naanay Isa Almasihu, Irkoy g'a dii boro šerrante

³⁰ Macin no ir ma nee? Dumey kaŋ man'ti Alyahuudu, ngi kaŋ mana šerretaray ceeci, i duu šerretaray, amma šerretaray no kaŋ ga duwandi naanaa ra. ³¹ Ka gar Izirayel ga šerretaray ceeci *ašariya ra, amma i mana duu a. ³² Macin se? Hayaa kaŋ se i man'a ceeci naanaa fondaa ra, teegoy nda i n'a ceeci. I cabu tondoo ga kaŋ g'i kaŋandi. ³³ Sanda takaa kaŋ nda a hantumandi *Citaaboo ra ka nee:

«Nga ne, ay ga tondi kaŋ ga boro cewoo cabu daŋ *Siyon koyraa ra,
tondi no kaŋ ga boro kaŋandi.

Amma boro kaŋ naanay a si kaa ka haawi.»^c

^z9.25 Oze 2.25.

^ž9.26 Oze 2.1.

^a9.27–28 Ezayi 10.22–23.

^b9.29 Šintinoo 19.23–28; Ezayi 1.9.

^c9.33 Ezayi 28.16.

10¹ Ag'armey, hayaa kaŋ goo ay binoo ra, woo kaŋ ay g'a ŋaaray Irkoy ga Izirayel borey se man'ti kala i ma hallasi. ² Ay ga tee i se seede kaŋ biney kul sii kala Irkoy se, amma i si wan takaa. ³ I mana faham Irkoy ŋerretaraa se. I nka baa ŋi ma ŋi boŋ [ŋerretaraa] kayandi. I mana ŋi boŋ yeeti Irkoy ŋerretaraa cire. ⁴ Almasihu ti Musa *aŋariyaa guwoo, maanaa boro kul kaŋ naanay ga duu ŋerretaray.

Boro kul kaŋ naanay Almasihu ga hallasi

⁵ ŋerretaraa kaŋ hun *aŋariyaa ra, Musa ŋelaj a ga ka nee: «Boro kaŋ ga hayey wey ka goy ga huna ŋi albarkaa ra.»^d ⁶ ŋerretaraa kaŋ ga hun naanaa ra mma nee: «Masi nee ni binoo ra: «May no ma žigi beenaa ra?» – maanaa ka *Almasihu zumandi, –⁷ wala: «May no ma zunbu guusu futaa ra?» – maanaa ka Almasihu žigandi k'a tunandi bukawey ra.»⁸ Aywa, macin no a ga nee? A nee: «ŋennoo goo ni jeroo ga, a goo ni miŋoo ra, a goo ni binoo ra.»^e Nga ti naanaa ŋennoo kaŋ ir g'a waazu. ⁹ Nda n'a ni miŋoo ka cimandi kaŋ Isa ti Koy, de mo ni naanay ni binoo ra kaŋ Irkoy n'a tunandi bukawey ra, n'ga hallasi. ¹⁰ Zama boro mma naanay nga binoo ra ka diyandi boro ŋerrante, boro kaŋ miŋoo na Isa koytaraa cimandi ga hallasi. ¹¹ *Citaaboo nee: «Boro kul kaŋ naanay a si haawi.»^f ¹² Fay-fayyan sii Alyahuudu nda Grek game, Koy follokaa ti ŋi kul Koyoo, kabedoona no borey kul se kaŋ g'a cee. ¹³ Zama «boro kul kaŋ n'ir Koyoo maanoo cee ga hallasi.»^g

¹⁴ Taka foo nda i ga boro cee kaŋ i mana naanay a? Taka foo nda i ga naanay boro kaŋ i mana bay ka maa nga ŋennoo? Taka foo nda i ga maa nga ŋennoo bila waazukaw? ¹⁵ Taka foo nda i ga waazu nda i mana sanbandi? Sanda takaa kaŋ nda a hantumandi Citaaboo ra ka nee: «Borey kaŋ ga haya boryayan har cewey ga boori.»^h ¹⁶ Woo kul, man'ti borey kul ka haŋajer *Alhabar Boryaa se, sanda takaa kaŋ nda Ezayi nee: «Ir Koyoo, may ka naanay ir waazoo?»ⁱ ¹⁷ Adiŋi naanay si duwandi kala ŋennoo kaŋ boro ga maar'a ra, ŋennoo kaŋ boro ga maar'a si hun kala Almasihu ŋennoo ra. ¹⁸ Amma ay nee: «I nka mana maa wala?» ŋikka sii kaŋ i maa:

«Ngi jindey koy gandaa kul ra.

Ngi ŋennoo too hala aduŋŋa kaydogey ga.»^j

¹⁹ Ay nee koyn: «Izirayel nka mana faham ŋennoo se wala?» Za gayyan ga Musa nee Irkoy ka nee:

«Ay ga kate war ma canse dumi buuna ga.

Ay ga war futandi dumi ga kaŋ sii nda lakkal.»^k

²⁰ Ezayi koy hala nongu kaŋ ra a nee: «Irkoy nee:

«Borey kaŋ man'ay ceeci ka duu agay.

Ay n'ay boŋ bangandi borey se kaŋ man'ay hãa.»^l

²¹ Amma Izirayel here a nee:

«Zaaroo kul ay g'ay kaboo ŋerre dumi se kaŋ si haŋajer, a ga kakaw.»^m

^d10.5 Sargarey 18.5.

^e10.8 Alhukumoo 30.12–14.

^f10.11 Ezayi 28.16.

^g10.13 Žowel 3.5.

^h10.15 Ezayi 52.7.

ⁱ10.16 Ezayi 53.1.

^j10.18 Zabur 19.5.

^k10.19 Alhukumoo 32.21.

^l10.20 Ezayi 65.1.

^m10.21 Ezayi 65.2.

Irkoy mana Izirayel fur

11 ¹Ay nee: «Irkoy nka nga jamaa fur wala?» Abada! Zama agay hunday man'ti kala Izirayel boro, Ibrahim hayroo, Benzamenj alkabiilaa. ²Irkoy mana nga jamaa fur kaŋ a jin k'a bay. War nka mana maa ŝennoo kaŋ *Citaaboo n'a har nongoo kaŋ ra a ŝelaŋ Ilyasu ga, waatoo kaŋ a gaara Izirayel ga ³ka nee: «Ay Koyoo, i na ni annabey wii, i na ni sargari tonadogey kayri. Agay hinne ka cindi, i ga ceeci ngi m'ay hundoo kaa.»⁴ ⁴Macin ti Irkoy zaaboo? Irkoy nee a se: «Ay na aru zenber iyee (7.000) jisi ay boŋ se kaŋ mana bay ka kanje sonbu tooroo kaŋ maapoo ti *Bal se.»⁵ ⁵Takaa din da, sohõ da mo boroyaŋ cindi kaŋ Irkoy n'i suuba ka sawa nda nga *anneemaa. ⁶Nda a teendi ka sawa nda nga anneemaa, man'ti teegoy k'a tee koyne. Nda man'ti woo, anneemaa man'ti anneemaa koyne.

⁷Adiši macin? Hayaa kaŋ Izirayel g'a ceeci a mana duu a, amma Irkoy boro suubantey duu a. Borey cindey ŝendandi, ⁸sanda takaa kaŋ nda a hantumandi Citaaboo ra ka nee:

«Irkoy n'i noo hundi kaŋ si kula,
nda moo kaŋ si dii,
nda haŋa kaŋ si maa,
hala hõ.»⁹

⁹Dawda mo nee:

«Yala ngi ŋaadogoo ma tee i se kumsay nda sankay!
Yala a ma tee i se haya kaŋ g'i kaŋandi, i ma duu woo kaŋ nda i ga hima.
¹⁰Yala moyey ma kokooru hala i masi dii koyne,
ma dumawey cindandi gungumayan ra.»¹⁰

¹¹Aywa, ay nee: «I nka tanši hala i ma kaŋ cee folloku wala?» Abada! Amma Izirayel borey dereroo kate dumey kaŋ man'ti Alyahuudu ma hallasi hala Izirayel borey ma canse. ¹²Nda Izirayel borey dereyanoo ka kate aduŋŋa ma duu gomni, nda ngi kaŋyanoo ka kate gandawey ma duu gomni, de ngi timmantaa, a nka si haya tee kaŋ bisa woo wala?

Borey kaŋ man'ti Alyahuudu hallasiyanoo

¹³War se ay ga ŝelaŋ, dumey kaŋ man'ti Alyahuudu. Agay, ay man'ti kala *diyaw kaŋ sanbandi dumey jerey se, ay g'ay goyoo beerandi, ¹⁴hala ya duu taka k'ay dumoo borey tuti i ma canse hala boroyaŋ i ra ma hallasi. ¹⁵Nda Irkoy n'i yala ka nga nda aduŋŋa waafakandi, waati kaŋ a yadda i ga koyne, macin no ma tee? Hayaa kaŋ ga tee man'ti kala borey hunayanoo buuyan banda ga. ¹⁶Nda dumari-ize jina-jinawey daŋandi jere ga Irkoy se, laajinoo kul mo ti nga wane.¹⁶ Nda linjoo daŋandi jere ga Irkoy se, tuuri kabey mo ti nga wane.

¹⁷Nda tuuroo kabeyaŋ fetandi ka hun a ga, ni kaŋ bay ka tee hawsa *zaytuŋaa, ni nka denjandi zaytuŋaŋoo kabey kaŋ hun dogoo ra hala ma duu ka huna nda nga linjoo nda nga jiyoo. ¹⁸Masi bolsay kabey ga, amma nda n'ga bolsay i ga, ma bay kaŋ man'ti ni ga linjey goo, linjey no ma ni dii.

¹⁹N'ga nee: «Kabey nka fetandi hala ya duu ka denji.» ²⁰Cimi no. I nka fetandi ngi naanay jaŋaa maaganda se, n'ga kay ni naanaa maaganda se. Masi ni boŋ jer, amma ma hunbur. ²¹Nda Irkoy mana hinna zaytuŋaa lasal kabey ga, a si hinna ni mo ga. ²²Ma Irkoy borohennataraa nda nga ŝendaa guna. A ga ŝendandi borey kaŋ kaŋ ga.

^{11.3} Kokoyey 1na 19.10, 14.

^{11.4} Kokoyey 1na 19.18.

^{11.8} Alhukumoo 29.3; Ezayi 6.10; 29.10.

^{11.9–10} Zabur 69.23–24.

^{11.16} Kabuyaney 15.19–20.

Ni hunday, Irkoy borohennataraa goo ni ga nda n'ga duumi nga borohennataraa ra. Nda man'a tee, ni mo ga fetandi. ²³ Ngi mo, nda i mana cindi ngi naanay jajaa ra, i ga denjandi, zama Irkoy goo nda hini k'i denji koyne. ²⁴ Nda ni fetandi ka hun hawsa zaytupaa ga, ni denjandi zaytupaa cimoo ga, ka gar ni takaa nda ngi takaa man'ti affoo, macin no n'na har zaytupaa kabe cimey se, ngi kaŋ ti zaytupaa kabe cimey, Irkoy g'i denji tuuroo ga kaŋ ti ngi wane.

Izirayel kul ga hallasi waati koraa ra

²⁵ Ag'armey, ay si baa war ma jaŋ ka sirroo woo bay hala war masi koy war boŋ dii lakkalkoyini. Izirayel jere faa binešendaa ga cindi hala waati kaŋ dumey jerey kul yee kate Irkoy ga. ²⁶ Takaa woo nda Izirayel kul ga hallasi sanda takaa kaŋ nda a hantumandi *Citaaboo ra ka nee:

«Boraa kaŋ ga borey feeri si hun kala *Siyon koyraa ra,
a ga Irkoy hunburay jajaa kaa Yakuba ra.

²⁷ Woo ti *amaanaa kaŋ ay n'a zaa i se

waati kaŋ ay ga ngi zunubey kaa.»^f

²⁸ *Alhabar Boryaa here Irkoy iberiyaŋ no war sabboo se, amma suubaroo here Irkoy baakawyaŋ no ngi baabey maaganda. ²⁹ Zama Irkoy si nimsi nda nga *anneemaa nooyaney nda nga ciyayanoo. ³⁰ Sanda takaa kaŋ nda waatoo din war mana haŋajer Irkoy se, amma sohō kaŋ Izirayel borey si haŋajer Irkoy se, war duu tamallayan, ³¹ takaa din da sohō ngi mo, i mana haŋajer Irkoy se tamallaa kaŋ war duu a maaganda se, hala ngi mo [sohō] ma duu tamallayan. ³² Irkoy nka borey kul daabu i masi duu ka haŋajer nga se hala nga ma tamallayan daŋ i kul ga.

Irkoy ga hanse ka beeri

³³ Irkoy gomnoo beeriyanoo, nda nga lakkaloo,
nda nga bayraa ga hanse ka guusu.

Nga ciitey si neešandi,
nga fondawey si hin ka fahamandi.

³⁴ Zama «may no m'ir Koyoo miilewey bay?

Wala may ka tee nga hoyraykaa?»^s

³⁵ «May ka jin k'a noo haya

hala a m'a yeeti a ga?»^š

³⁶ Zama haya kul mana hun kala Irkoy ga, nga no ma kate haya kul ma bara, nga se haya kul ga bara. Nga, darža ma bara a ga hala abada. Amin.

^f11.26–27 Ezayi 59.20–21; 27.9.

^s11.34 Ezayi 40.13.

^š11.35 Ayuba 41.3.

Hunayan taaga

12¹Ag'armey, woo maaganda se ay g'a ɲaaray war ga Irkoy tamallowey albarkaa ra, war ma war gaahamey noo sanda sargari hunante kaɲ ga henan, a ga kan Irkoy se. Woo ga tee ganayan cimoo kaɲ war g'a tee a se.² War masi hanga zamanoo woo teegoyey bande. Wa naɲ Irkoy ma lakkal taaga ka war barmay hala war ma Irkoy ibaayoo laasaabu kaɲ ga boori, a ga kan, a ga timme.

³Alhormaa kaɲ nondi ya ne maaganda se, ay g'a har war affoo kul se a masi nga boɲ daɲ nongu kaɲ ra a si hima ka bara. Naanaa kaɲ Irkoy n'a noo boro foo kul se, war ma war boɲ tee lakkalkoyniyay ka sawa nda a.⁴ Sanda takaa kaɲ nda ir gaaham follokaa ra nongu booboyay goo, de nongey si goy follokaa tee,⁵ takaa din da, ir kaɲ ti iboobaa, ir man'ti kala gaaham folloku *Almasihu ra. Ir affoo kul man'ti kala cere gaaham nonguyay.⁶ Irkoy *anneemaa nooyan dumi-dumiyaɲ kaɲ ir duu a ga sawa nda nga anneemaa kaɲ nondi ir se. Annabitaray no? Ir ma annabitaray tee ka sawa nda naanaa kaɲ ir duu a.⁷ Nda goy no, ir ma goy. A ma tee boro kaɲ ga cawandi, a ma cawandi.⁸ Boro kaɲ ga hoyray, a ma hoyray. Boro kaɲ ga noo, a m'a tee nda kabedoonay. Boro kaɲ ti jineboro, a ma gaabandi k'a tee nda fondaa. Boro kaɲ ga tamalla, a m'a tee nda ɲaaliyan.

⁹Almunafikitaray masi bara baji ra. Wa konna ifutu, wa gaabandi ihenna ga.¹⁰ Haya kaɲ ti armataray baji, war ma too nda baji cere se. Haya kaɲ ti boro beerandiyay, war ma tee boro jinaa kaɲ ga nga ceroo beerandi.¹¹ Wa gaabandi war masi tee fuyyanteyaɲ. Wa war lakkaley kul daɲ ir Koyoo se. Wa goy a se.¹² Wa ɲaali naataa ra, wa zarabi muɲe. Wa gaabandi Irkoy ɲaarayyan ga.¹³ Wa Irkoy boro henanantey faaba nda haya kaɲ ga i ga too. Wa yawey zumandi henna.

¹⁴Wa gaara borey se kaɲ ga [war] gurzugay. Wa gaara, war masi danga.¹⁵ Wa ɲaali borey kaɲ ga ɲaali bande. Wa hēe borey kaɲ ga hēe bande.¹⁶ War miilewey ma tee affoo, war masi war boɲ jer. Wa baa wey kaɲ ga ngi boɲ yeeti ganda. War masi war boɲ dii lakkalkoyni.

¹⁷Boro kul masi ifutu ka ifutu bana. Wa huga nda goy henna teeyan adamizey kul jine.¹⁸ Nda a ga hin ka tee, kullihinne war ga hin k'a tee, alaafiya ma bara war nda borey kul game.¹⁹ Ay baakey, war masi faasa war boɲ se, wa naɲ Irkoy futayyanoo ma goy, zama a hantumandi *Citaaboo ra ka nee: «Ir Koyoo nee: «Agay no ma faasa, agay no ma boro bana.»^t»²⁰ Koyne mo Citaaboo nee: «Nda ni iberoo ga heray, a noo ɲaayan. Nda a ga jaw, a noo a ma haɲ. Zama nda n'na woo tee, denji cirayyaɲ no n'g'i jeeje boɲoo boɲ.»^u²¹ Masi naɲ ilaala ma hin ni, ihenna ka hin ilaala.

^t12.19 Alhukumoo 32.35.

^u12.20 Yaasawey 25.21–22.

Ganakey ma yee ganda hinoo se

13¹Boro foo kul ma yee hinoo cire kaŋ goo a boŋ, zama hini sii no kaŋ man'ti Irkoy do a hun, wey kaŋ ga bara mo, Irkoy k'i gorandi. ²Woo ra boro kaŋ kay hinoo se nka Irkoy fondaa ganduu. Wey kaŋ g'a ganduu ga kate ngi boŋ ga ciiti. ³Boŋkoyney, borey kaŋ ga teegoy henna tee si hunbur ey, wey kaŋ ga teegoy laala tee no ma hunbur ey. N'si baa ma hunbur hinoo? Goy henna tee, a ga ni saabu. ⁴Hinoo man'ti kala Irkoy goykaw ni nafaa se. Amma nda n'ga goy laala tee, ma hunbur de, zama a si takubaa zaa yaada. Irkoy goykaw no, a ga Irkoy futayyanoo cebe ka bora zukaŋ kaŋ na ilaala tee. ⁵Woo se a ga boori boro ma cindi hinoo cire, man'ti futayyanoo hinne se, amma binekanay se.

⁶Woo maaganda se war ga alkaasi bana, zama Irkoy goykawyaŋ no, i nka ngi boŋ noo goyoo woo se. ⁷Boro foo kul woo kaŋ nda a ga hima, war m'a tee a se, *alkaasidiikaa, ir ma alkaasoo bana a se, saaladiikaa, ir ma saalaa bana a se. Bora kaŋ boro ga hima ka hunbur a, ma hunbur a. Bora kaŋ ga hima nda beeray, ma beerandi.

Ir ma baa cere

⁸Boro kul masi haya kul may war ga, nda man'ti war ma baa cere. Zama boro kaŋ ga baa nga cinaa, bora na Musa *ašariyaa tabatandi. ⁹Zama yaamarey kaŋ nee: «Masi zina, masi boro wii, masi zay, masi moo daŋ waani ra»^w, nda yaamar tana ga bara, i kul almaganaa man'ti kala šenni folloku: «Ma baa ni cinaa sanda takaa kaŋ nda n'ga baa ni boŋ.»^y ¹⁰Baji si ifutu tee nga cinaa se, woo maaganda se baji man'ti kala ka ašariyaa tabatandi.

Boro ma soolu ka Almasihu kaayanoo batu

¹¹War ga waatoo bay kaŋ ra ir goo, waatoo ti woo kaŋ ra war ga hima ka tun jirboo ra. Sohō hallasiroo man ir ka bisa ba waatoo kaŋ ir naanay. ¹²Cijinoo bii, moo ga baa ka boo. Adiši ir ma kubaa teegoyey fur, ir ma gaayoo wongu jinawey daŋ ir ga sanda darbay. ¹³Ir ma dira beeray ra, sanda zaari here, ir masi ŋaa-ka-hoo, ka suu, ka woy nda aru izefututaray tee, ir masi haya futu boonay, ir masi yenje, ir masi canse. ¹⁴Amma wa ir Koyoo Isa *Almasihu daŋ war ga sanda darbay, war masi huga nda hundi-ibaayi ka hayey kaŋ a g'i boonay tee a se.

^w13.9 Fattaroo 20.13–17; Alhukumoo 5.17–21.

^y13.9 Sargarey 19.18.

Masi ni armaa ciiti k'a kaynandi

14¹Boro kaŋ naanaa ga kacca, w'a dii henna, war mas'a kakaw nga bine-bineyanoo ra. ²Boro foo ga hongu nga ga hin ka haya kul ŋaa, amma affoo kaŋ naanaa ga kacca, dumaray-ize de no a ga ŋaa. ³Boro kaŋ ga ŋaa masi bora kaynandi kaŋ si ŋaa, bora kaŋ si ŋaa masi bora ciiti kaŋ ga ŋaa, zama Irkoy n'a dii henna. ⁴Ni ti may kaŋ ga goykaw-ize waanoo ciiti? A ma kay ka boori wala a ma kaŋ, koyoo ũenni no. A ga kay, zama ir Koyoo goo nda hini k'a kayandi.

⁵Boro foo ga zaarey beerandi ka bisa cere, boro foo ga zaarey kul sawandi. Boro foo kul ma hakiika nda woo kaŋ nga binoo g'a har a se. ⁶Boro kaŋ ga zaarey beerandi s'a tee kala ir Koyoo maapoo ga. Boro kaŋ ga ŋaa s'a tee kala ir Koyoo maapoo ga, zama a ga albarka tee Irkoy maapoo ga. Boro kaŋ si ŋaa, a s'a tee kala Irkoy maapoo ga, a ga albarka daŋ Irkoy se. ⁷Boro sii ir ra kaŋ ga huna nga boŋ se, boro kul si buu nga boŋ se. ⁸Zama nda ir ga huna, ir si huna kala ir Koyoo maapoo ga, nda ir buu, ir mana buu kala ir Koyoo maapoo ga. A ma tee ir ga huna wala ir buu, ir man'ti kala ir Koyoo wane. ⁹Woo maaganda se *Almasihu buu ka huna taaga, hala a ma duu ka bukawey nda baahunantey laama. ¹⁰De ni, macin se n'ga ni armaa ciiti? Ni mo, macin se n'ga ni armaa kaynandi? Ir kul ga kaa ka kay Irkoy ciitidogoo ra. ¹¹Zama a hantumandi *Citaaboo ra ka nee:

«Ir Koyoo nee: «Ay g'ay hunaroo ka tabatandi,
kanje kul ga kaa ka sonbu ya ne,
deene kul ga Irkoy daržaa har kaaray.»^z

¹²Woo se ir boro foo kul ma tuuru [Irkoy se] nga boŋ se.

Masi tee addalil kaŋ ga ni armaa kaŋandi

¹³Adiũi ir ma fay nda ka cere ciiti, amma ir ma gaabandi ir masi haya kul tee ir armaa se kaŋ g'a kaŋandi zunubu ra wala kaŋ g'a tusa ifutu ra. ¹⁴Ay ga bay kaaray ir Koyoo Isa albarkaa ra kaŋ haya kul sii no kaŋ žiibi nda nga boŋ, amma boro kaŋ na haya dii žiibi, a ga tee a se žiibi. ¹⁵Zama nda ŋaahayaa woo kaŋ n'g'a ŋaa, nga se ni armaa binoo ga maray, n'si dira baji ra koyne. Bora kaŋ se *Almasihu buu, mas'a halaci nda hayaa kaŋ n'g'a ŋaa. ¹⁶Ihenna kaŋ war duu a masi wowandi. ¹⁷Zama Irkoy *Laamaa man'ti ŋaayan nda hanŋan, a man'ti kala ũerretaray, nda alaafiya, nda jaali *Hundi Henanantaa albarkaa ra. ¹⁸Boro kaŋ ga goy Almasihu se nda takaa woo ga kan Irkoy se, adamizey ga yadda a ga.

¹⁹Woo maaganda se ir ma hanga hayey kaŋ ga koy alaafiya here nda wey kaŋ ti ir cere tontonyanoo. ²⁰Hayaa kaŋ n'g'a ŋaa masi Irkoy goyoo hasara. Cimi no, haya sii no kaŋ si henan, amma a si boori boro ma haya ŋaa kaŋ ga nga cinaa kaŋandi zunubu ra. ²¹A ga boori boro masi ham ŋaa, a masi harifutu haŋ, boro masi haya kul tee kaŋ ga ni armaa kaŋandi. ²²Naanaa kaŋ goo ma ne, a dii ni boŋ se Irkoy jine. Bora duu gomni kaŋ si nga boŋ ciiti nda a kayandi ka haya tee. ²³Amma boro kaŋ ga ŋaa nda ũikka-ũikkayan, bora ga zukandi, zama a man'a tee nda naanay. Haya kul kaŋ mana teendi nda naanay, zunubu no.

Ir ma haya tee kaŋ ga kan ir cinaa se

15¹ Ir kaŋ goo nda gaabi naanaa fonda ra, wey kaŋ gaaboo ga kacca, ir ga hima k'i suuri ngi gaabi jaŋawey ra, ir masi hayey ceeci kaŋ ga kan ir se. ² Ir affoo kul ma ceeci ka kan nga cinaa se ihenna here nga tontonyanoo se. ³ *Almasihu mana haya ceeci kaŋ ga kan a se, a nka hantumandi *Citaaboo ra ka nee: «Ni wowkey wowyaney kaŋ ay boŋ.»^z ⁴ Zama haya kul kaŋ bay ka hantumandi mana hantumandi kala ir cawandiyanoo se, hala mupeyanoo nda bineyaynandiroo kaŋ Citaaboo g'a noo m'ir noo naataa. ⁵ Irkoy kaŋ ti Mupeyanoo nda Bineyaynandiroo koyoo ma war noo war ma tee anniya folloku sanda Almasihu Isa ibaayoo, ⁶ hala war ma tee mee foo, nda jinde folloku, war ma Irkoy kaŋ ti ir Koyoo Isa Almasihu Baabaa beerandi.

Alhabar Boryaa ga harandi

dumey mo se kaŋ man'ti Alyahuudu

⁷ Woo se, wa cere dii henna sanda takaa kaŋ nda *Almasihu mo na war dii henna Irkoy beerandiyanoo se. ⁸ Ay ga bayrandi kaŋ Almasihu tee Alyahuudey goykaw, Irkoy laadirtaraa maaganda se, ka Irkoy allaahidey tabatandi kaŋ a n'i tee ir baabey se. ⁹ Hala dumey kaŋ man'ti Alyahuudu ma Irkoy beerandi nga tamallaa maaganda se, sanda takaa kaŋ nda a hantumandi *Citaaboo ra ka nee:

«Woo se ay ga ni saabu dumey jerey game.

Ay ga ni maapoo ka don.»^a

¹⁰ A nee mo:

«Gandawey, wa paali nga jamaa bande.»^b ¹¹ A nee mo koyne:

«Gandawey kul, war m'ir Koyoo saabu.

Jamawey kul m'a šifa.»^c

¹² Ezayi mo šelaŋ Citaaboo ra ka nee:

«Yišay banda-ka-zunboo ga hima nda tuuri kabe taaga kaŋ zay ka fatta tuuroo kaŋ dunbandi linjoo ga.

Boraa kaŋ ga tun i ra kaŋ ga gandawey kaŋ man'ti Alyahuudu laama, nga ga dumey jerey ga naata.»^d

¹³ Irkoy kaŋ ti Naatakoyoo ma war too nda paali kul nda alaafiya naanayyanoo albarkaa ra, hala war naataa ma boobo *Hundi Henanantaa gaaboo albarkaa ra.

Addaliloo kaŋ se Pol hamaaninay

ka batagaa woo nongu fooyaŋ hantum

¹⁴ Ag'armey, haya kaŋ ti war mo here, agay, ay ga naanay ka bay kaŋ war zaati too met nda borohennataray, war too mo nda bayray kul, war ga hin ka cere hoyray.

¹⁵ Amma ay na hamaaninay ka haya fooyaŋ hantum war se hala war lakkaley ma zunbu, *anneemaa kaŋ Irkoy n'a noo ya ne sabbu se, ¹⁶ hala ya tee *Almasihu Isa goykaw dumey se kaŋ man'ti Alyahuudu, ka *sargari juwalkaw goyoo tee Irkoy *Alhabar Boryaa here, hala gandawey wey kaŋ tee sargari ma kan a se. *Hundi Henanantaa ma sargaroo henanandi. ¹⁷ Adiši Almasihu Isa albarkaa ra ay [goo nda fondo ka] fooma hayey here kaŋ ay g'i tee Irkoy maapoo ga. ¹⁸ Ay si yadda ka haya kul har nda man'ti kala woo hinne kaŋ Almasihu n'a tee nda agay hala dumey

^z15.3 Zabur 69.10.

^a15.9 Zabur 18.50; Samiyel 2to 22.50.

^b15.10 Alhukumoo 32.43.

^c15.11 Zabur 117.1.

^d15.12 Ezayi 11.10.

kaŋ man'ti Alyahuudu ma haŋajer Irkoy se. A n'a tee nda ŝenni nda teegoy, ¹⁹ a n'a tee nda tammaasawey nda kayfey gaaboo, a n'a tee nda Irkoy Hundoo gaaboo. Takaa woo nda za Žerizalem koyraa nda nga kuubi-ka-beraa hala Iliri gandaa ra, ay na Almasihu Alhabar Boryaa har ka timme. ²⁰ Ay kayandi ka Alhabar Boryaa har nongey kaŋ ra Almasihu maapoo mana harandi hala ya si koy cina boro foo asaasoo ga, ²¹ sanda takaa kaŋ nda a hantumandi *Citaaboo ra ka nee:

«Borey kaŋ se nga maapoo mana harandi ga dii a,

Borey kaŋ mana maar'a ga faham.»^e

Pol ŝennoo nga Rom koyyanoo ga

²² Woo ti hayaa kaŋ n'ay ganji cee boobo ya koy war do. ²³ Amma sohō goy kul mana cindi ya ne laamawey wey ra. A ga too jiiri boobo kaŋ ay hanse ka baa ya koy war do. ²⁴ Waati kaŋ ay ga naaru ka koy Eŝpaŋ gandaa ra, ay ga naata ya koy war do, zama ay ga baa ya dii war ay bisayanoo ga ka duu war ga faabari ay diraa se waati kaŋ ay na waati kayna tee war game k'ay faajoo kaa. ²⁵ Amma sohō ay si koy kala Žerizalem, Irkoy boro henanantey faabaroo se. ²⁶ Zama a kan Masedoni nda Akay gandawey ganakey se ngi ma gaakasine tee boro henanante talkey se kaŋ goo Žerizalem. ²⁷ Ngi ka kayandi ngi m'a tee nda ngi boŋ, i g'a may i ga mo, zama nda gandawey duu Žerizalem borey Irkoy naanaa ra, i ga hima mo k'i faaba aduŋŋa hayey ra. ²⁸ Waati kaŋ ay na goyoo woo benandi ka faabaroo noo Žerizalem borey se, ay ga bisa war do ka koy Eŝpaŋ. ²⁹ Ay ga bay kaŋ nda ay koy war do, ay s'a tee kala *Almasihu albarka beeri ra.

³⁰ Ag'armey, ay g'a ŋaaray war ga nda ir Koyoo Isa Almasihu nda Irkoy *Hundoo bajoo, war ma wongu ay bande Irkoy ŋaarayrey ra kaŋ war g'i tee ya ne. ³¹ Wa Irkoy ŋaaray ya hallasi Žude gandaa borey kabey ra kaŋ si haŋajer Irkoy se, hala faabaroo kaŋ ay ga koy nda a Žerizalem ma kan Irkoy boro henanantey se. ³² Hala ya koy war do nda ŋaali Irkoy ibaayoo ra ka hunanzam kayna. ³³ Irkoy kaŋ ti Alaafiyakoyoo ma bara war kul bande. Amin.

Pol ga Rom borey foo

16¹Ay ga šelaŋ war se ir woymaa Febe ga, boro henna no, Sankre koyraa *Egilizoo goykaw no. ²W'a kubay henna ir Koyoo maapoo ga sanda takaa kaŋ boro ga hima k'a tee Irkoy boro henanante se. War m'a faaba haya kul kaŋ ga a too war game, zama a na boro boobo faaba, agay hunday, a n'ay faaba.

³Wa Priska nda Akilas foo, ay goykasinawey no Isa *Almasihu goyoo ra. ⁴I na ngi boŋ hundey daŋ farratay ra hala ngi m'ay hallasi. Man'ti agay hinne no m'a bay i se, dumey mo kaŋ man'ti Alyahuudu Egilizey kul g'a bay i se. ⁵Wa Egilizoo foo kaŋ ga marga ngi hugoo ra. W'ay baakaa Epanet foo, nga ti boro jinaa kaŋ naanay Almasihu *Azi gandraa ra. ⁶Wa Maryama foo kaŋ hanse ka durkutu war se. ⁷Wa Andronikus nda Žuniyas foo, ay borey no, ay hangasiney no kasaa ra. I ga hanse ka bayrandi *diyawey ra^f, koyne mo i n'ay jin ka hanga Almasihu.

⁸Wa Anpliyatus foo, ay baakaa no ir Koyoo albarkaa ra. ⁹Wa Irbeŋ foo, ir goykasinaa no Almasihu goyoo ra, nda Stakis ay baakaa. ¹⁰Wa Apeles foo kaŋ na nga laadirtaraa cebe Almasihu bande. Wa Aristobil hugoo borey foo. ¹¹Wa Herodiyonj foo, ay bora no. Wa Narsis hugoo borey foo, wey kaŋ goo ir Koyoo bande. ¹²Wa Trifen nda Trifos foo kaŋ ga goy ir Koyoo se. Wa Persid ay baakaa foo kaŋ hanse ka goy ir Koyoo se. ¹³Wa Rufus foo, ir Koyoo boro suubante no, nda nga naa kaŋ agay mo naa foo no. ¹⁴Wa Asenkrit, nda Flegonj, nda Hermes, nda Patrobas, nda Hermas, nda ir armey kaŋ goo i bande foo. ¹⁵Wa Filolog nda Žuli foo, nda Nere, nda nga woymaa, nda Olenpas, nda Irkoy boro henanantey kul kaŋ goo i bande.

¹⁶Wa cere foo nda summuyan henanante. Almasihu Egilizey kul ga war foo.

Hoŋray kokorantaa

¹⁷Ag'armey, ay g'a ŋaaray war ga, war ma war boŋ hawgay borey ga kaŋ ga kate waafakay jaŋay nda wey kaŋ ga gaaru war nda cawandoo game kaŋ war duu a hala ngi ma war kaŋandi zunubu ra. Wa mooru ey. ¹⁸Zama borey wey dumey si goy ir Koyoo *Almasihu se, ngi boŋ gundey se i ga goy. I ga ngi šenni kaaney nda šenniyaj kaŋ ga boro šifa ka borey kaŋ si ifutu miile darga. ¹⁹Borey kul bay kaŋ war ga haŋajer ir Koyoo se. Woo se ay ga naali nda war, amma ay ga baa war ma tee lakkalkoyni ihenna here, war ma henan ifutu here. ²⁰Irkoy kaŋ ti Alaafiyakoyoo si gay a mana Ibilisi motti war cewey cire. Ir Koyoo Isa *anneemaa ma bara war bande.

²¹Ay goykasinaa Timote ga war foo, nga, nda Lusiyus, nda Žasonj, nda Sosipater kaŋ ti ay borey. ²²Agay Tersiyus kaŋ ti Pol hantumkaa batagaa woo ra, ay ga war foo ir Koyoo maapoo ga.

²³Gayus kaŋ do ay ga zunbu, kaŋ do *Egilizoo kul ga zunbu ga war foo. Erast kaŋ ti koyraa nooroo talfikaa nda ir armaa Kartus ga war foo.

²⁴[Yala ir Koyoo Isa Almasihu anneemaa ma bara war kul bande. Amin.]

Irkoy saabuyan kokorantaa

²⁵Ir ma Irkoy saabu! A goo nda hini ka war noo gaabi ka sawa nda *Alhabar Boryaa kaŋ ay g'a har nda Isa *Almasihu hayey waazoo. Waazoo ga sawa nda sirroo bangayyanoo kaŋ cindi ka tugandi waati kul. ²⁶Amma sohō annabey hantumey n'a bayrandi ka sawa nda Irkoy abadantaa yaamaroo, ka dumey kul gongu i ma naanay, i ma haŋajer.

²⁷Irkoy kaŋ hinne ti lakkalkoyni, darža ma bara a ga Isa Almasihu albarkaa ra hala abada. Amin.

^f16.7 I ga hanse ka bayrandi *diyawey ra, Grek šenni ra, almaganaa faa ti *Diyawey ga hanse k'i bay.